

Novine u oporezivanju dohotka u 2023. godini

Mirjana Mahović – Komljenović*

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 151/22, osim promijenjenih odredbi koje su bile povezane s kunom i prilagodbe hrvatskog zakonodavstva uvođenju eura kao službene valute u RH, povećan je iznos kojeg fizička osoba može ostvariti na godišnjoj razini, a da se i dalje može smatrati uzdržavanim članom uže obitelji. Navedena se odredba primjenjuje u postupku utvrđivanja godišnjeg obračuna poreza na dohodak fizičkih osoba za 2022. godinu, iako druge izmijenjene odredbe Zakona stupaju na snagu od 1. siječnja 2023. godine. Od 1. siječnja 2023. stupaju na snagu i dva Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 156/22. i Nar. nov., br. 1/23.) kojima su jasnije definirane i usklađene izmijenjene odredbe sa Zakonom o porezu na dohodak.

1. Uvod

Prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak koji je 22. prosinca 2022. godine objavljen u Nar. nov., br.151/22. – dalje Zakon, izmijenjenim je odredbama omogućeno daljnje administrativno i porezno rasterećenje poreznih obveznika, pri čemu izmijenjene odredbe stupaju na snagu u dva vremenska termina, i to:

- 1) Izmjena koja stupa na snagu 23.12.2022. godine (prvog dana od dana objave Zakona), odnosi se na povećanje iznosa primitaka za uzdržavane osobe sa 15.000,00 kn na 24.000,00 kn na godišnjoj razini,
- 2) Izmjene koje stupaju na od 1.1.2023. godine a odnose se na:
 - Proširenje dohotka od samostalne djelatnosti kojeg ostvaruju fizičke osobe – proizvođači električne energije kao krajnji kupci s vlastitom proizvodnjom ako je ostvaren godišnji primitak veći od četverostrukog iznosa osnovice osobnog odbitka,
 - Prestanak obveze plaćanja određenih primitaka fizičkih osoba na žiroračun te mogućnost isplate primitka na bilo koji račun za plaćanje kojeg fizičke osobe imaju otvorenog kod banke a prema propisima kojim se uređuje platni promet,
 - Promjene prema kojima su iznosi u kunama primjenom fiksnog tečaja konverzije i sukladno matematičkim pravilima za preračunavanje, preračunani u eure.

Uz izmijenjene odredbe Zakona, donesene su i dvije izmjenjene Pravilnika o porezu na dohodak, i to:

- 1) Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov.br., 156/22.) od 30. 12. 2022. godine, i njegov ispravak (Nar. nov., br. 3/23), te
- 2) Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov.br., 1/23. – dalje Pravilnik) od 2.1. 2023. godine, a prema kojim je odredbama:

- Uvedena novčana paušalna naknada za podmirivanje troškova prehrane radnika za rad na izdvojenom mjestu rada (rad od kuće) prema propisima kojim se uređuje radni odnos,
- Dodana odredba prema kojoj se sredstvima za osobni prijevoz ne smatraju vozila koja osim sjedišta za vozača imaju najmanje 7 ili najviše 8 sjedišta a koriste se isključivo za prijevoz radnika u slučaju rada na terenu. Za takva se vozila nastali troškovi priznaju u 100% iznosu,
- Uvedena obveza dostavljanja potvrde o isplaćenim primicima u prethodnoj godini po osnovi drugog dohotka od strane isplatitelja, samo na zahtjev poreznog obveznika,
- Dodana je odredba prema kojoj se poslovnim primicima poreznih obveznika koji prelaze s utvrđivanja dohodak od samostalne djelatnosti u paušalnom iznosu, na utvrđivanje dohotka prema poslovnim knjigama, smatra razlika primitaka ostvarenih iznad iznosa propisanog za ulazak u sustav PDV-a. Ako je razlika ostvarena u zadnjem mjesecu poreznog razdoblja, smatra se primitkom u mjesecu u kojem je i ostvarena,
- Povećan je i prilagođen neoporezivi iznos primitaka učenika i studenata za rad putem učeničkih i studentski udruga na iznos od 9.556,18 eura (72.000,00 kn),
- Dodana odredba na koji se način Obrazac JOPPD koji ima oznaku izvješća prije dana uvođenja eura podnosi, ispravlja i nadopunjuje te utvrđuje obveza za uplatu ili preplatu.

Radi uvođenja eura kao službene valute u RH, osim Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 156/22.), izmijenjeni su i drugi propisi prema kojima se oporezuje dohodak fizičkih osoba a koji stupaju na snagu 1. siječnja 2023. godine i to:

- Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti, te

* Mr.sc. Mirjana Mahović Komljenović, dipl. oec., Ministarstvo financija – Porezna uprava, Novi Zagreb

- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu.

Navedenim Pravilnicima izmijenjene su slijedeće poslovne knjige i obrasci koji se dostavljaju PU: Obrazac JOPPD, INO-DOH, DOH, DOH-Z, E-POM, DI, KPI, KPR, P-PPI, TO, ZPP-DOH, ST, Potvrda o isplaćenom primitku, dohotku, uplaćenom doprinosu, porezu na dohodak i prirezu, Obrazac PO-SD i PO-SD-Z.

2. Utvrđivanje osobnog odbitka

Zbog potrebe pune prilagodbe hrvatskog zakonodavstva uvođenju eura, koji je od 1. siječnja 2023. godine postao nacionalna valuta u RH, najveći dio izmijenjenih odredbi Zakona i Pravilnika odnosi se na preračun iznosa iz kuna u eure, primjenom fiksnog tečaja konverzije 1 euro = 7,53450 kuna.

Osnovica osobnog odbitka predstavlja polaznu veličinu za ostvarivanje svih prava i neoporezivih primitaka poreznih obveznika. Prema čl. 14. Zakona, **osnovica osobnog odbitka iznosi 331,81 eura** (2.500,00 kn), a na koju se primjenom propisanih koeficijenata, izračunavaju dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost koja je utvrđena na temelju posebnih propisa. **Osnovni osobni odbitak iskazan u eurima iznosi 530,90 eura mjesečno**, a utvrđen je kao umnožak osnovice osobnog odbitka u iznosu od 331,81 eura i koeficijenta 1,6.

S primjenom od 1. siječnja 2023. godine, porezni obveznik može uvećati svoj osnovni osobni odbitak od 530,90 eura, množenjem osnovice osobnog odbitka od 331,81 eura sa utvrđenim faktorima, što iskazano u eurima i centima iznosi:

Red. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u kunama i lipama)	Mjesečni iznos (u eurima i centima)
1	2	3	4	5
1.	Osnovni osobni odbitak	1,6	4.000,00	530,90
2.	Uzdržavani članovi uže obitelji	0,7	1.750,00	232,27
3.	Prvo uzdržavano dijete	0,7	1.750,00	232,27
4.	Drugo uzdržavano dijete	1,0	2.500,00	331,81
5.	Treće uzdržavano dijete	1,4	3.500,00	464,53
6.	Četvrto uzdržavano dijete	1,9	4.750,00	630,44
7.	Peto uzdržavano dijete	2,5	6.250,00	829,53
8.	Šesto uzdržavano dijete	3,2	8.000,00	1.061,79
9.	Sedmo uzdržavano dijete	4,0	10.000,00	1.327,24
10.	Osmo uzdržavano dijete	4,9	12.250,00	1.625,87
11.	Deveto uzdržavano dijete	5,9	14.750,00	1.957,68
12.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava se za 1,1 ... više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete			
13.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,4	1.000,00	132,72

Red. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u kunama i lipama)	Mjesečni iznos (u eurima i centima)
1	2	3	4	5
14.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100 % i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatak za pomoć i njegu poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz r. br. 12.	1,5	3.750,00	497,72

Uzdržanim članovima uže obitelji smatraju se djeca koju roditelji, maćeha odnosno očuci, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju, djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja, te bračni drug (s kojim su prema čl. 15. OPZ-a izjednačeni izvanbračni drug, životni partner i neformalni životni partner, roditelji poreznog obveznika, maćeha odnosno očuci koje punoljetno pastorče uzdržava, te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu. Prvim zapošljavanjem smatra se rad koji je ugovoren na određeno ili neodređeno vrijeme prema posebnim propisima, a u slučaju da je radio odnos prestao, dijete se dalje smatra uzdržanim članom obitelji.

2.1. Povećani iznos primitaka kojeg ostvaruju uzdržavane osobe od 24.000,00 kn priznaje se za 2022. godinu

Prema izmjenama čl. 17. Zakona, propisano je da se uzdržanim članovima uže obitelji i uzdržavanom djecom, smatraju fizičke osobe čiji oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez i drugi primici koji se u smislu Zakona ne smatraju dohotkom, ne prelaze šesterostruki iznos osnovnog osobnog odbitka na godišnjoj razini, a što iznosi 24.000,00 kn (6 x 4.000,00 kn). Do navedenih zakonskih izmjena, propisani prag za uzdržavane osobe iznosio je 15.000,00 kn, a koji je bio određen u visini šesterostrukog iznosa osnovice osobnog odbitka (6 x 2.500,00 kn).

U prijelaznim i završnim odredbama Zakona, propisano je da se povećani iznos primitka do kojeg se fizička osoba može smatrati uzdržanim članom obitelji, primjenjuje u postupku godišnjeg obračuna poreza na dohodak za 2022. godinu i dalje.

Prema tome, novi propisani iznos primitaka kojeg fizička osoba može ostvariti, a da bi se pritom i nadalje smatrala uzdržanim članom za 2022. godinu utvrđen je u iznosu od 24.000,00 kn, a od 1. siječnja 2023. godine i dalje, propisani prag primitka za uzdržavane osobe iznosi **3.185,40 eura**. (4.000,00 kn/ 530,90 eura; 4 x 530,90 eura = 3.185,40 eura).

Iz svega navedenog proizlazi da poreznom obvezniku kojemu je dijete kao uzdržavani član tijekom 2022. godine, ostvarilo primitke veće od 15.000,00 kn (primjerice za rad preko studentskog servisa), ali manje od 24.000,00 kn, neće izgubiti pravo na poreznu olakšicu, već porezni obveznik može koristiti uvećani osobni odbitak za uzdržavano dijete za cijelu 2022. godinu. Navedeno pravo ostvarit će se u posebnom postupku kojeg provodi Porezna uprava (dalje PU) po službenoj dužnosti.

Jednako tako, uzdržavatelj neće izgubiti pravo na poreznu olakšicu za 2022. godinu za uzdržavano dijete, u slučaju ako je uzdržavanog člana odjavio sa svoje porezne kartice, jer je ostvarilo više od 15.000,00 kn primitaka, a sve dok uzdržavani član ne prekorači propisani prag uzdržavanja od 24.000,00 kn. Stoga ako je uzdržavano dijete kojeg je roditelj odjavio sa svog Obrasca PK, ostvarilo tijekom 2022. godine manje primitka od 24.000,00 kn, uzdržavatelj je obvezan do kraja veljače 2023. godine, podnijeti Obrazac ZPP-DOH u kojem će upisati njegove podatke, a radi ostvarivanja prava na uvećani osobni odbitak za uzdržavano dijete za cijelu 2022. godinu.

Obrazac ZPP-DOH za 2022. godinu podnosi se u kunama nadležnoj ispostavi PU, i to korištenjem elektroničkih usluga ePorezna, ili se može predati putem mobilne aplikacije mPorezna ako su građani korisnici i posjeduju android mobilne uređaje.

Prema svemu navedenom proizlazi, a sukladno čl. 17.st.8. Zakona, da ako u tijeku poreznog razdoblja uzdržavani član za kojeg porezni obveznik u istom poreznom razdoblju koristi dio osobnog odbitka, ostvari primitke do 3.185,40 eura (24.000,00 kn ili manje), godišnju poreznu prijavu za to porezno razdoblje može podnijeti, odnosno bit će obuhvaćen posebnim postupkom utvrđivanja godišnjeg poreza:

- ✓ porezni obveznik – uzdržavatelj po osnovi ostvarenog dohotka, i može koristiti osobni odbitak za tog uzdržavanog člana, te
- ✓ porezni obveznik – uzdržavani član po osnovi ostvarenog dohotka, i koji može isto koristiti pravo na svoj osobni odbitak.

Međutim, ne smatraju se uzdržanim članovima uže obitelji i uzdržavanom djecom, osobe čiji oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez i drugi primici koje se u smislu Zakona ne smatraju dohotkom, prelaze iznos od 3.185,40 eura.

3. Dohodak od samostalne djelatnosti kod fizičkih osoba proizvođača električne energije

prema čl. 29. Zakona, dohotkom od samostalne djelatnosti kojeg mogu ostvariti fizičke osobe smatra se dohodak od obrta i slobodnih zanimanja te dohodak od poljoprivrede i šumarstva koji obuhvaća iskorištavanje prirodnih bogatstva zemlje i prodaju te zamjenu od tih djelatnosti dobivenih proizvoda u neprerađenom stanju. Fizičke osobe postaju po osnovi djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznicima poreza na dohodak, ako su po toj osnovi

postali obveznici PDV-a ili ako su po toj osnovi u poreznom razdoblju ostvarili ukupan godišnji primitak veći od 10.684,19 eura (80.500,00 kn). Međutim, dopunjenim odredbama čl. 29. Zakona, propisano je da se **dohotkom od samostalne djelatnosti smatra i dohodak ostvaren od djelatnosti proizvodnje električne energije, ako je ostvaren ukupan godišnji primitak veći od propisanog iznosa od 1.327,23 eura (10.000,00 kn).**

Stoga novi dodani stavak 4. u čl. 29. Zakona glasi:

Djelatnošću proizvodnje električne energije smatra se djelatnost proizvodnje električne energije od strane krajnjih kupaca s vlastitom proizvodnjom električne energije uz ispunjenje ostalih uvjeta propisanih propisom kojim se uređuje preuzimanje električne energije od krajnjih kupaca s vlastitom proizvodnjom ili korisnika postrojenja za samoopskrbu. Ako fizičke osobe, proizvođači električne energije koje kao krajnji kupci s vlastitom proizvodnjom, a koje su prethodno bile proizvođači električne energije kao korisnici postrojenja za samoopskrbu, ostvare ukupan godišnji primitak veći od četverostrukog iznosa osnovice osobnog odbitka iz članka 14. stavka 1. ovoga Zakona, obveznici su poreza na dohodak.

Prema navedenom a s primjenom od 1. siječnja 2023. godine, proizvođači električne energije koji prema posebnom propisu imaju status krajnjih kupaca s vlastitom proizvodnjom, a koji su prethodno bili proizvođači električne energije kao korisnici postrojenja za samoopskrbu, postaju obveznici poreza na dohodak i moraju se upisati u registar poreznih obveznika na Obrascu RPO kojeg vodi nadležna ispostava PU, ako ostvare ukupan godišnji primitak veći od četverostrukog iznosa osnovice osobnog odbitka odnosno veći od 1.327,23 eura godišnje. Stoga se samo u slučaju prekoračenja ukupnih godišnjih primitaka, a radi utvrđivanja dohotka na temelju poslovnih knjiga i evidencija, trebaju javiti PU prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu radi upisa u registar poreznih obveznika.

Međutim, ako su proizvođači električne energije ostvarili ukupan godišnji primitak do iznosa od 1.327,23 eura, tada nisu obvezni upisati se u registar poreznih obveznika i nemaju obvezu plaćanja poreza na dohodak, što znači da za ostvarene primitke ne vode poslovne knjige niti evidencije.

➤ **Primjer 1. Ostvareni dohodak od djelatnosti proizvodnje električne energije**

Građanin Petar Perić je na krovu svoje obiteljske kuće (kao privatnom stambenom objektu) ugradio fotonaponsku elektranu te je s HEP opskrbom potpisao ugovor čime je postao korisnik postrojenja za samoopskrbu. Budući fotonaponska elektrana Petra Perić, proizvodi više električne energije nego što je preuzela od HEP-a, fizička osoba mijenja status iz kupca kao korisnika postrojenja za samoopskrbu u krajnjeg kupca s vlastitom proizvodnjom.

Ukupan godišnji primitak kojeg fizička osoba ostvari od prodaje električne energije opskrbljivaču iznosi 1.400,00 eura godišnje. Budući je godišnji primitak veći od propisanog praga od 1.327,23 eura, fizička je osoba obvezna

upisati se u registar poreznih obveznika te dohodak od djelatnosti proizvodnje električne energije utvrđivati na temelju propisnih knjiga i evidencija.

Međutim, da je fizička osoba ostvarila od djelatnosti proizvodnje električne energije ukupan godišnji primitak u iznosu od 1.300,00 eura, tada nije obvezna upisati se u registar poreznih obveznika i nema obvezu plaćanja poreza na dohodak, jer godišnji primitak nije prekoračio četverostruki iznos osnovice osobnog odbitka, odnosno iznos od 1.327,23 eura.

4. Slobodan izbor računa kod banke za isplatu primitaka

Izmjenama više odredbi Pravilnika (čl.8.st.1.t.4., čl.15.st.2., čl.65.st.2.t.3., čl. 86.st.1., čl.86.st.1. i 2., čl. 91.st.1.t.12.) prema kojima se isplata određenih primitaka za koje postoji obveza isplate na žiro račun kod banke, a iznimno na tekući račun, zamijenjena je odredbom prema kojoj se isplata može obaviti na račun za plaćanje u skladu s propisom kojim se uređuje platni promet, a koji račun fizička osoba ima otvorenog kod banke.

Prema ranije važećim zakonskim odredbama, na tekući račun su se mogle isplaćivati samo plaće, mirovine i neke točno određene vrste primitaka, dok su se ostali primici morali isplaćivati na žiro račun. Ukidanjem navedene odredbe, administrativno su se rasteretili građani radi smanjenja dodatnih troškova vođenja žiro računa.

Prema tome, od 1. siječnja 2023. godine, izjednačila se obveza isplate određenih primitaka, prema kojima se isplate mogu obaviti na račun kod banke, a to može biti žiroračun ili tekući račun.

Stoga, izmijenjeni čl. 86. Zakona glasi:

Tijela državne uprave i pravosudna tijela i druga državna tijela, tijela i službe jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, zavodi, neprofitne organizacije, poduzetnici – pravne i fizičke osobe, obavljaju isplate primitaka koji se smatraju dohotkom obveznicima poreza na dohodak te isplate primitaka koji se ne smatraju dohotkom, odnosno na koje se ne plaća porez na dohodak fizičkim osobama na njihov račun za plaćanje sukladno propisu kojim se uređuje platni promet kod banke, a iznimno u gotovom novcu na propisan način.

➤ **Primjer 2. Isplata drugog dohotka – autorskog honorara fizičkoj osobi**

Grad Samobor je kao isplatitelj s fizičkom osobom u pisanom obliku 20. siječnja 2023. godine sklopio ugovor o autorskom honoraru u eurima, pri čemu je neto iznos koji se isplaćuje fizičkoj osobi, iskazan dvojno.¹ Fizička osoba ima u poslovnoj banci otvoren tekući račun na koji prima plaću

te žiro račun. Radi izmjene čl. 86. Pravilnika od 1. siječnja 2023. godine, isplatitelj može primitke po osnovi autorskog honorara isplatiti fizičkoj osobi, osim dotadašnje obveze isplate na žiro račun, i na tekući račun otvoren u banci.

Ministar financija Pravilnikom propisuje isplate primitaka koje se mogu izvršiti na račun za plaćanje sukladno propisu kojim se uređuje platni promet, odnosno u gotovom novcu.

4.1. Isplata u gotovu novcu

Prema čl. 92.st.2. Pravilnika, navedena tijela, organizacije odnosno osobe mogu obveznicima poreza na dohodak, odnosno fizičkim osobama isplatu izvršiti i u **gotovu novcu** i to za:

1. mirovine
2. nagrade nerezidentima za sudjelovanje na športskim, umjetničkim i drugim natjecanjima u Republici Hrvatskoj, ako se do završetka natjecanja ne zna koji od natjecatelja ostvaruje pravo na novčanu nagradu
3. primitke od obavljanja sezonskih poslova (sezonski poslovi u poljoprivredi, branje i skupljanje plodova i bilja, poslovi prodaje poljoprivrednih proizvoda, šumskih proizvoda, osvježavajućih napitaka, ledenih slastica, dnevnog tiska, ulaznica i slično, poslovi popisivanja, anketiranja, očitavanja brojlara i slično, amatersko sudjelovanje u radu kulturno umjetničkih društava i slični poslovi), uz uvjet da ovi primici kod jednog isplatitelja ne prelaze 1.990,85 eura godišnje
4. primitke koji se u skladu s člankom 8. Zakona ne smatraju dohotkom, osim primitaka po osnovi darovanja za zdravstvene potrebe
5. primitke na koje se u skladu s člankom 9. Zakona ne plaća porez na dohodak, osim:
 - 5.1. primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga po posebnim propisima
 - 5.2. stipendija učenicima i studentima koje se isplaćuju za vrijeme njihova redovnog školovanja, a koje se do propisanog iznosa ne smatraju drugim dohotkom te stipendija koje služe za pokriće troškova iz članka 6. stavka 3. ovoga Pravilnika, osim troškova školarine koji se isplaćuju na račun visokog učilišta
 - 5.3. športskih stipendija, nagrada za športska ostvarenja i naknada športašima amaterima prema posebnim propisima, do propisanih iznosa
 - 5.4. nagrade za radne rezultate i druge oblike dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) na koje se do propisanog iznosa ne plaća porez na dohodak
 - 5.5. primici radnika iz članka 7. stavka 2. r.br. 34. i 37. te stavka 36. Pravilnika.
6. primitke od otuđenja posebnih vrsta imovine ako posebnim propisom nije drugačije uređeno.

Isplatama u gotovu novcu smatra se izravna predaja gotova novca (novčanica i kovanica) i sve druge isplate obavljene izravno odnosno mimo računa poreznih obveznika kod banke.

¹ Prema Zakonu o uvođenju eura kao službene valute u RH, (Nar. nov., br. 57/22. i 88/22.) u razdoblju dvojnog iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti od 1. siječnja 2023. do 31.12.2023., neto iznos koji se isplaćuje fizičkoj osobi, mora biti dvojno iskazan u eurima i informativno u kunama.

5. Podmirivanje troškova prehrane radnika

Novim izmjenama i dopunama Zakona o radu (Nar. nov., br. 93/14. – 151/22.), koji je u primjeni od 1. siječnja 2023. godine, značajno su promijenjeni određeni instituti radnih odnosa, prema kojima ugovori o radu koji se sklapaju nakon 1. siječnja 2023. godine moraju biti usklađeni s novim zakonskim pravilima. Za sve poslodavce koji zapošljavaju više od 20 radnika propisana je obveza usklađenja Pravilnika o radu s novim odredbama najkasnije do 1. srpnja 2023. godine.

Tako primjerice u slučaju kada radnik radi na izdvojenom mjestu rada odnosno obavlja posao od kuće, ostvaruje i pravo na naknadu troškova nastalih zbog obavljanja poslova, **ako taj rad traje duže od sedam radnih dana** tijekom jednog mjeseca, za što je potrebno sklopiti novi do-datak postojećem ugovoru o radu.

Naime, prema čl. 17. Zakona o radu, propisano je da je rad na izdvojenom mjestu rada, rad kod kojeg radnik ugovoreni posao obavlja od kuće ili u drugom prostoru slične namjene koji je određen na temelju dogovora radnika i poslodavca, a koji nije prostor poslodavca. Rad na izdvojenom mjestu rada, kao i rad na daljinu mogu se obavljati kao stalan, privremen ili povremen, ako, na prijedlog radnika ili poslodavca, radnik i poslodavac ugovore takvu vrstu rada.

Zbog mogućnosti rada od kuće koji je definiran novim odredbama Zakona o radu, izmijenjenim je odredbama Pravilnika, kao novi neoporezivi primitak, uvedena isplata novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, sukladno propisu kojim se uređuju radni odnosi, do 3,98 eura po danu rada od kuće, a naviše do 66,37 eura mjesečno.

Stoga, novi čl. 7.st.2. r.br.39. Pravilnika glasi:

39.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova radnika za rad na izdvojenom mjestu rada sukladno propisu koji uređuje radne odnose	do 3,98 po danu rada od kuće, a najviše do 66,37 mjesečno
-----	---	---

Prema tome, ako radnici rade od kuće dulje od sedam radnih dana tijekom jednog kalendarskog mjeseca, tada ostvaruju pravo na naknadu troškova nastalih zbog obavljanja poslova na izdvojenom mjestu rada, i to do 3,98 eura (30,00 kn) po danu rada od kuće, a naviše do 66,37 eura (500,00 kn) mjesečno. No, u slučaju ako radnici od kuće rade kraće od sedam dana u mjesecu, tada ne ostvaruju pravo na naknadu troškova koji su nastali zbog obavljanja poslova na izdvojenom mjestu rada.

Za novu neoporezivu isplatu, propisana je i nova šifra 73 koja se upisuje na stranici B, pod 15.1. JOPPD obrasca.

4. Neoporezivi primici /primici koji se ne smatraju dohotkom	
Oznaka	Opis
73	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova radnika za rad na izdvojenom estu mjestu rada sukladno propisu koji uređuje radne odnose

Budući se neoporezive isplate radnicima priznaju na temelju vjerodostojnih isprava (računa, obračuna, odluka,

potvrda o cijeni karata i drugog), a sukladno čl. 8.st.1. Pravilnika, to su poslodavci dužni voditi evidenciju za rad od kuće za svakog radnika.

Za navedenu evidenciju nije propisan obrazac već je poslodavac može sastaviti samostalno, pri čemu ista može imati slijedeće elemente:

Lako d.o.o.
 Strma ulica 5, 10 430 Samobor
 OIB:1111111112

Evidencija o paušalnoj naknadi za podmirenje troškova radnika za rad na izdvojenom mjestu

Ime i prezime radnika	Lucija Kralj	
OIB:	5555555556	
Razdoblje	1.2. do 28.2.2023.	
Broj dana provedenih na izdvojenom mjestu rada	10	
Iznos naknade po danu (čl. 7. st.2. red.br. 39. Pravilnika)	3,98 eura	
Ukupno za 2 mj/2023	10 dana x 3,98	39,80 eura

Potpis odgovore osobe: Matej Car

Navedena evidencija predstavlja knjigovodstvenu ispravu na osnovu koje po završetku mjeseca, poslodavac zajedno s isplatom plaće, podmiruje troškove radniku za rad na izdvojenom mjestu rada sukladno propisima koji uređuju radni odnos.

6. Sredstva za osobni prijevoz pri utvrđivanju dohotka od samostalne djelatnosti

Prema čl. 33.st.1.t.5. Zakona, propisano je da pri utvrđivanju dohotka od samostalne djelatnosti, porezni obveznik može odbiti 50% izdataka u vezi s vlastitim ili unajmljenim osobnim motornim vozilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz poduzetnika, poslovnih i drugih zaposlenih osoba, ako se po osnovi korištenja tih sredstava za osobni prijevoz ne utvrđuje plaća ili drugi dohodak, dok je 50% izdataka porezno nepriznato. Iznimno, nastali izdaci za osiguranje osobnih motornih vozila (obvezno i kasko) i drugih prijevoznih sredstava, porezno su priznati izdaci u ukupnom iznosu. U ukupnom iznosu priznaje se i plaćeni porez na cestovno motorno vozilo koji se plaća pri registraciji vozila u stanici za tehnički pregled.

Međutim, izmijenjenim odredbama čl. 35. st. 8. Pravilnika, propisano je da se *sredstvima za osobni prijevoz ne smatraju vozila koja osim sjedišta vozača imaju najmanje 7 ili najviše 8 sjedišta, koja se koriste isključivo za prijevoz radnika u slučaju rada na terenu, ako poslodavac organizira prijevoz radnika do mjesta rada i povratka s mjesta rada te ako se vozila koriste isključivo za takve svrhe.*

Prema tome, fizičkim osobama koje obavljaju samostalnu djelatnost, priznaju se u 100% iznosu troškovi u vezi vozila s najmanje 7 ili najviše 8 sjedišta koja se koriste isključivo za prijevoz radnika koji rade na terenu, a poslodavac organizira njihov prijevoz do mjesta rada i povratka s mjesta rada, pri čemu se vozila moraju koristiti isključivo za takve svrhe.

7. Dostavljanje potvrde o isplaćenom drugom dohotku

Prema izmijenjenom čl. 74.st.1. Pravilnika, isplatitelji primitka po osnovi kojeg se utvrđuje drugi dohodak koji se ne smatra konačnim već godišnjim dohotkom, više nisu obvezni svim poreznim obveznicima dostavljati potvrdu o isplaćenom drugom dohotku u prethodnoj godini kao poreznom razdoblju, već potvrdu o visini pojedinačnih i ukupnih godišnjih primitaka, trebaju dostaviti samo na zahtjev poreznog obveznika.

Prema tome, do 31. siječnja tekuće godine a za isplaćene primitke u prethodnoj godini, primjerice po osnovi ugovora o djelu, autorskog honorara, isplatitelj će dostavljati potvrde poreznim obveznicima, samo na njihov zahtjev.

8. Prejelaz s utvrđivanja dohotka u paušalnom iznosu na vođenje poslovnih knjiga

Fizičke osobe koje ostvaruju primitke od obavljanja samostalne djelatnosti obrta te poljoprivrede i šumarstva a nisu upisane u registar obveznika PDV-a, mogu izabrati plaćanje paušalnog poreza na dohodak i prireza, ako im ukupni godišnji primici u poreznom razdoblju nisu veći od 300.000,00 kn. Za 2022. godinu, konačna porezna obveza utvrdila se prema ostvarenom prometu iskazanom na Obrascu PO-SD, a u slučaju zajedničkog obavljanja djelatnosti na Obrascu PO-SD-Z kojeg su porezni obveznici trebali dostaviti nadležnoj ispostavi PU najkasnije do 15. siječnja 2023. godine.

Međutim, ako tijekom poreznog razdoblja prestanu uvjeti za paušalno oporezivanje, PU će utvrditi obvezu utvrđivanja dohotka od samostalne djelatnosti na temelju poslovnih knjiga s 1. danom mjeseca koji slijedi iza mjeseca u kojem su prestali uvjeti za utvrđivanje paušalnog dohotka te donijeti rješenje o plaćanju predujma poreza na dohodak na način propisan za samostalnu djelatnost.

Razlozi za ukidanje rješenja o paušalnom plaćanju poreza na dohodak mogu biti sljedeći:

- da je fizička osoba po osnovi paušalne djelatnosti ostvarila ukupan godišnji primitak veći od 300.000,00 kn
- da je uz djelatnost koja se paušalno oporezuje u tijeku godine, započela s obavljanjem neke druge djelatnosti za koju se obvezno moraju voditi poslovne knjige te istekom poreznog razdoblja, podnositi godišnja porezna prijava
- da se na temelju podataka iz Obrasca PO-SD utvrde izmijenjeni uvjeti za utvrđivanje paušalnog dohotka prema razinama plaćanja.

Najčešći razlozi za prestanak paušalnog oporezivanje tijekom godine, je ostvarena isporuka dobara i usluga iznad svote od 300.000,00. Stoga je prema izmjenama čl. 34.st.9. Pravilnika, propisano:

Poslovnim primicima po osnovi samostalne djelatnosti smatra se i razlika primitka ostvarena iznad iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost sukladno članku 82. stavcima 1. i 2. Zakona, te ista

ulazi u primitke u mjesecu koji slijedi iza mjeseca u kojem je fizička osoba koja je dohodak utvrđivala u paušalnom iznosu ostvarila primitke iznad iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost., a u slučaju kada je razlika ostvarena u zadnjem mjesecu poreznog razdoblja, ulazi u primitke u mjesecu u kojem je i ostvarena.

Primjerice, ako je obrtnik paušalista do kraja lipnja 2023. godine ostvario primitak veći od 300.000,00 kn, tada mora voditi poslovne knjige od 1. srpnja 2023. godine u kojima će evidentirati utvrđenu razliku koja prelazi iznos od 300.000,00 kn. Međutim, ako je obrtnik paušalista ostvario primitak iznad 300.000,00 kn u prosincu 2023. godine, tada se utvrđena razlika smatra ostvarenim primitkom za prosinac 2023. godine, za koji se moraju voditi poslovne knjige na osnovu kojih se utvrđuje obveza plaćanja poreza na dohodak.

9. Primici studenata

Zakonom o porezu na dohodak propisani su uvjeti i način obračuna plaćanja poreza na dohodak prilikom svake isplate primitaka kojeg student može ostvariti za rad putem učeničkih i studentskih udruga. Prilikom svake isplate primitaka ne plaća se porez na dohodak sve dok student ne iskoristi ukupno propisani neoporezivi iznos na razini godine, što za 2022. godinu iznosi 63.000,00 kn (kojeg čini neoporezivi iznos od 15.000,00 kn i godišnji osnovni osobni odbitak od 48.000,00 kn).

Međutim, zbog izmjena i dopuna Zakona te izmjene Pravilnika o porezu na dohodak, od 1. siječnja 2023. godine i nadalje, povećan je ukupan neoporezivi iznos primitaka studenta sa 63.000,00 kn na 9.556,18 eura odnosno 72.000,00 kn (a kojeg čini neoporezivi iznos od 3.185,38 eura/24.000,00 kn i godišnji osnovni osobni odbitak od 6.370,80 eura/48.000,00 kn).

Prema tome, kada student ostvari primitke iznad propisanog neoporezivog iznosa koji za 2023. godinu iznosi 9.556,18 eura, isplatitelj je obavezan obračunati i uplatiti porez na dohodak prilikom svake isplate primitaka kojeg student može ostvariti za rad putem učeničkih i studentskih udruga.

Međutim, posebno si ističe da nije moguće izvršiti priznavanje uvećanja neoporezivog iznosa primitaka studentu putem godišnjeg obračuna za 2022. godinu u iznosu od 72.000,00 kn, već se za 2022. godinu priznaje neoporezivi iznos primitaka kojeg ostvaruju studenti za rad preko učeničkih i studentskih udruga u iznosu od 63.000,00 kn.

Stoga u slučaju ako je student za 2022. godinu ostvario primitke iznad 63.000,00 kn, na razliku iznad neoporezivog iznosa obračunava se i utvrđuje drugi dohodak.

10. Podnošenje obrasca JOPPD

Prema odredbama čl. 27. Zakona, poslodavci, isplatitelji ili sami porezni obveznici dužni su voditi propisane evidencije o isplaćenim primicima po osnovi plaće i mirovine, te obustavljenom i uplaćenom predujmu poreza na

dohodak, te dostaviti PU izvješće o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja – Obrazac JOPPD u propisanom roku. Obrazac JOPPD sadrži podatke o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja. Za više od 3 porezna obveznika, isplatalitelji su dužni podnositi Obrasca JOPPD elektroničkim putem u okviru sustava ePorezna na način propisan posebnim propisima te tehničkim i ostalim uputama. Podaci o isplaćenim primicima, obračunanim i uplaćenim doprinosima za obvezna osiguranja te obračunanom porezu na dohodak i prirezu poreza na dohodak dostavljaju se PU za potrebe registra poreznih obveznika te za potrebe Središnjeg registra osiguranika.

Nadalje, za sve uplate koje nisu vezane uz oznaku izvješća Obrasca JOPPD, podnositelj izvješća odnosno isplatalitelj obavezan je podnijeti specifikaciju rasporeda uplata ili SNU. Međutim, prema čl. 77.st.14. Pravilnika, propisano je da će PU po **službenoj dužnosti** podnositeljima izvješća odnosno isplataliteljima kod kojih su evidentirane nepovezane uplate, a čiji iznos je jednak obračunanom i iskazanom iznosu u Obrascu JOPPD, temeljem provedene kontrole uplata, provesti povezivanje podataka i raspored po stjecatelju primitka odnosno osiguraniku koje se odnose na:

- porez na dohodak i prirez porezu na dohodak
- doprinose za obvezna osiguranja, osim doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti i doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Povezivanje podataka i raspored po primateljima i obveznicima obračunavanja doprinosa provodi se nakon isteka roka od šest mjeseci od dana nepovezane uplate.

Posebno se napominje da se Obrazac JOPPD o neoporezivim primicima i/ili oporezivim primicima i/ili primicima prema kojima postoji obveza doprinosa koji su ostvareni u naravi, a koji su isplaćeni i/ili ostvareni u mjesecu prosincu 2022. godine, dostavljaju do 15. siječnja 2023. godine, ali s danom i oznakom izvješća dana 31. prosinca 2022. godine (čl. 79.st.10. Pravilnika).

10.1. Ispravak i dopuna obrasca JOPPD

Prema čl. 73. st.3. Zakon o uvođenju eura kao službene valute u RH, propisano je da se Obrazac JOPPD koji prema propisima koji uređuju oporezivanje dohotka ima oznaku izvješća prije dana uvođenja eura podnosi u kuni, a Obrazac JOPPD koji ima oznaku izvješća nakon dana uvođenja eura podnosi se u euro.

Međutim, izmjenama Pravilnika, dodan je u čl. 77. novi st. 17. koji glasi:

Obrazac JOPPD koji ima oznaku izvješća prije dana uvođenja eura podnosi se, ispravlja i nadopunjuje u kunama i lipama, a pri plaćanju obveza utvrđenih u tom obrascu iznosi se preračunavaju u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i evidentiraju u euro i to na način da se obveze za uplatu/preplatu po tom obrascu utvrđuju prema zbroju preračunatih iznosa u euro na razini svake pojedine vrste prihoda i po svakom stjecatelju primitaka odnosno

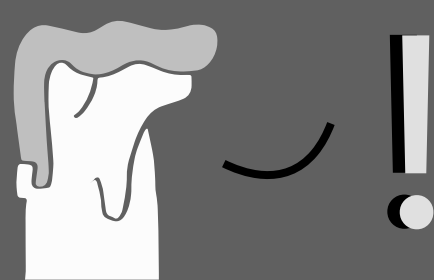
osiguraniku prema podacima sa stranice B Obrasca JOPPD, a za potrebe povezivanja ispravnih podataka i rasporeda po svakom pojedinom stjecatelju primitaka.

11. Zaključak

Od 1. siječnja 2023. godine na snagu su stupile izmijenjene odredbe Zakona te dvije izmjene i dopune Pravilnika o porezu na dohodak, prema kojim su odredbama iznosi iz kuna preračunati u eure uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno matematičkim pravilima za preračunavanje.

Dodatno, radi daljnjeg administrativnog i poreznog rastećenja, povećani su iznosi primitaka koje fizička osoba može ostvariti na godišnjoj razini a da se i dalje smatra uzdržanim članom, a koji se povećani iznos priznaje već i u postupku godišnjeg obračuna poreza na dohodak za 2022. godinu, propisana je mogućnost isplate primitaka na bilo koji račun za plaćanje kojeg fizičke osobe imaju otvorenog kod banke a povećan je i neoporezivi iznos primitka učenika i studenata za rad putem učeničkih i studentski udruga. Izmijenjena je i odredba prema kojoj isplatalitelji primitka od kojih se utvrđuje drugi dohodak dostavljaju potvrde o visini pojedinačnih i ukupnih godišnjih primitaka, do 31. siječnja tekuće za proteklu godinu, samo na zahtjev poreznog obveznika.

Budući je novim odredbama Zakona o radu utvrđen rad od kuće, Pravilnikom je propisana mogućnost neoporezive isplate nove novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova radnika za takav rad, pri čemu su poslodavci dužni voditi posebnu evidenciju za svakog radnika. Propisano je i priznavanje troškova u 100% iznosu za vozila s najmanje 7 ili najviše 8 sjedišta, koja se koriste isključivo za prijevoz radnika u slučaju rada na terenu ako poslodavac organizira prijevoz radnika do mjesta rada i povratka s mjesta rada, a utvrđeno je i da su fizičke osobe proizvođači električne energije, obveznici poreza na dohodak ako ostvare ukupni godišnji primitak veći do 1.327,23 eura (10.000,00 kn) godišnje.

Narudžbenicu za pretplatu na časopis možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr